

Mál nr. 111/2022**Nafn málskotsaðila (M)****Nafn varnaraðila (V)****Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs og skaðsemisábyrgðartrygging.****Nafn váttryggingartaka (X)****Skaðabótaábyrgð. Verslun.****Gögn.**

1. Málskot mótttekið 5. apríl 2022 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V1 dags. 12. maí 2022.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 11. júlí 2022 ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir M dags. 19. ágúst 2022.
5. Viðbótarathugasemdir V dags. 29. ágúst 2022.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum þess kemur fram að hinn 2. febrúar 2021 hafi M orðið fyrir slysi við verslun X í Reykjavík. Tildrög slyssins hafi verið þau að M hafi verslað matvöru í verslun X, og keypt tvo bréfpoka undir varninginn. Þegar M kom út úr versluninni hafi haldið á öðrum pokanum rifnað með þeim afleiðingum að vörurnar féllu úr honum. M hafi fallið um vörurnar og á jörðina og slasast töluvert. Var lögregla kölluð til og er skýrsla hennar, dags. 2. febrúar 2021, meðal gagna fyrir nefndinni. Vegna tjóns síns krefst M bóta úr ábyrgðartryggingu og skaðsemisábyrgðartryggingu X hjá V. Byggir hún kröfu sína á því að vörurnar sem hún keypti hafi hvorki verið þungar né umfangsmiklar og hafi hún dreift þeim í tvo poka, en heildarþyngd varanna hafi verið um 14 kíló. Leggur M fram yfirlýsingu vitnisins Z þar sem fram kemur að vitnið geti staðfest að pokarnir hafi verið langt frá því að vera ofhlaðnir og að í þeim hafi ekki verið sérlega þungar vörur. X hefði þá haft vitneskju um að þessir tilteknu pokar ættu það til að rifna og því hefði, áður en til slyss M kom, verið tekin ákvörðun um að skipta þeim út fyrir aðra tegund bréfpoka í versunum X. Ljóst sé að burðargeta umræddra poka hafi ekki verið fullnægjandi og þeir því beinlínis hættulegir sé þeir notaðir með eðlilegum hætti. Verði að gera ríkar kröfur um öryggi innkaupapoka sem verslun stilli upp og selji viðskiptavinum sérstaklega undir varning sem þeir kaupa. Máli sínu til stuðnings vísar M m.a. til laga nr. 134/1995 um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu. Með því að selja óörugga innkaupapoka hafi X sýnt af sér sök og það auki enn á sök X að fyrirtækið hafi haft vitneskju um ágalla á pokunum.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að V hafi hafnað bótaskyldu með bréfi dags. 13. apríl 2021. X hlaði ekki í poka viðskiptavina sinna og geti ekki tekið ábyrgð á því skemmist innkaupapoki sé of miklum eða þungum varningi hlaðið í hann. Umræddur innkaupapoki hafi haft 10 kílóa burðargetu og hafi þessi tegund burðarpoka verið til sölu í verslunum X frá októbermánuði 2020 án teljandi vandræða. M hafi þá staðið til boða að kaupa fjölnota poka með meiri burðargetu. Með öllu sé óljóst hvernig M hafi skipt vörunum milli þeirra tveggja innkaupapoka sem hún keypti og verði hún að bera hallann af því. Af hálfu X sé því þá sérstaklega mótmælt að umræddir pokar hafi átt það til að rifna umfram það sem eðlilegt geti talist og stafi slík tilvik tengst því að of miklum eða of þungum varningi hafi verið hlaðið í þá. Það að X hafi síðar ákveðið að nota poka með meiri burðargetu sé á engan hátt viðurkenning á því að þessi tiltekna tegund poka hafi ekki verið fullnægjandi. Þá vísar V til þess að í lögregluskýrslu sé haft eftir M að hún hafi hrasað um gangstéttina en ekki vörurnar eins og síðar sé haldið fram. Með vísan til alls framangreinds sé það mat V að tjón M verði ekki rakið til saknæmrar og ólögætrar háttsemi X, starfsfólks þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri ábyrgð á.

Í viðbótarathugasemdum sínum vísar M til þess að Kvörðunarþjónustan hafi framkvæmt vigtun á þeim vörum sem M keypti umrætt sinn og hafi heildarþyngd þeirra verið 14,098 kíló. Í einhverjum tilvikum hafi verið notast við staðgönguvörur þar sem sumar vörurnar hafi ekki verið fánlega við vigtun. Hafi staðgönguvörurnar verið samtals 140,5 grömmum léttari en uppgæfin þyngd þeirra vara sem M keypti og megi því slá því föstu að umræddan dag hafi heildarþyngd þess sem hún keypti verið rétt undir 14 kílóum. Verði þá að telja það langsótt að M hafi sett meira en tíu kíló af varningi í annan pokann. Það hafi þá verið nafngreindur starfsmaður X sem hafi tjáð M símleiðis að vandræði hefðu verið með umrædda tegund innkaupapoka og að búið væri að skipta þeim út fyrir aðra með meiri burðargetu. Hvað

varði meint misræmi í lýsingu M á atvikum þá slíti V ummæli í lögregluskýrslu úr samhengi en M hafi verið stöðug í frásögn sinni, og m.a. sé lýsing hennar í læknisfræðilegum gögnum á þann veg að henni hafi skrið fótur vegna þess að matvörur dattu á jörðina.

Að beiðni nefndarinnar sendu aðilar frekari athugasemdir hvað varðaði afstöðu þeirra gagnvart mögulegri bótaábyrgð á grundvelli skaðsemisábyrgðartryggingar.

Í bréfi M til nefndarinnar kemur fram sú afstaða að viðurkenna beri bótarétt úr báðum vátryggingum. Skilyrði sakarreglunnar séu uppfyllt eins og áður sé rakið og bótaskylda úr ábyrgðartryggingu því til staðar. Þá sé ljóst að umræddur bréfpoki hafi verið haldinn ágalla og að skýr orsakatengsl séu milli þess ágalla og tjóns M. Sé því einnig til staðar bótaréttur á grundvelli laga um skaðsemisábyrgð nr. 25/1991, sem feli í sér lögfestar hlutlægar ábyrgðarreglur.

Í bréfi V kemur fram að jafnvel þó einblínt sé á lög um skaðsemisábyrgð sé enn uppi ágreiningur um hvort umræddur poki hafi verið haldinn ágalla eða hvort M hafi hlaðið of miklu í pokann. Jafnvel þó byggt sé á einhliða öfluðu vigtunarvottorði liggi fyrir að ekkert hafi verið því til fyrirstöðu að M setti meira en 10 kíló í annan pokann enda hafi heildarþyngd varanna verið 14 kíló. Ekki sé hægt að ganga út frá því að M hafi hlaðið jöfnum þunga í báða pokana, og hallinn af vafa um það atriði hvíli á M. Þá hafi komið fram í tölvupósti starfsmanns X til M að það sé misskilningur að mikið hafi verið kvartað vegna umræddra poka, og þó X hafi tekið ákvörðun um að skipta pokunum út teljist það ekki ágalli á vöru í skilningi laga um skaðsemisábyrgð þó önnur öruggari vara komi síðar á markað. Engin gögn liggi fyrir um ágalla á umræddum pokum, þ.e. ekkert liggi fyrir um að slíkur poki sem minna en 10 kílóum hafi verið hlaðið í hafi rifnað. Hafi M því ekki tekist að sýna fram á ágalla með óyggjandi hætti og er því bótaskylda úr skaðsemisábyrgðartryggingu hafnað.

Álit.

Aðila greinir samkvæmt framansögðu um hvort bótaskylda sé til staðar annars vegar úr skaðsemisábyrgðartryggingu og hins vegar úr ábyrgðartryggingu X hjá V. Þó bótakröfurnar sé að rekja til sama atviks eru skilyrði bótaskyldu ekki að fullu hin sömu.

Óumdeilt er að X hafi á tjónsdegi verið með í gildi skaðsemisábyrgðartryggingu hjá V. Í 18.1 gr. þeirra skilmála sem um vátrygginguna gilda segir að hún bæti beint líkams- eða munatjón þriðja manns af völdum vöru sem haldin er ágalla og sem vátryggður selur eða lætur á annan hátt af hendi, enda hafi tjónið orðið eftir að vátryggður afhenti söluvöruna. Þá segir að um skaðabótaábyrgð vátryggðs fari eftir íslenskum lögum um skaðsemisábyrgð nr. 25/1991. Samkvæmt 2. mgr. 6. gr. laga um skaðsemisábyrgð ber tjónþola að sanna tjón sitt, ágalla vörunnar og orsakatengsl milli ágalla og tjóns. Þá segir í 9. gr. laganna að heimilt sé að lækka eða fella niður bætur ef tjónþoli er meðvaldur að tjóni af ásetningi eða gáleysi. Ekki liggur annað fyrir en að X sé framleiðandi innkaupapokans í skilningi laganna sbr. 1. og 2. mgr. 4. gr. laganna, sbr. og 4. mgr. enda verður ekki séð að bent hafi verið á annan innflytjanda eða framleiðanda. Framleiðandi ber ofangreinda bótaábyrgð þó ekki sé sýnt fram á sök hans, og verður aðeins leystur undan ábyrgð sanni hann að eitthvað þeirra tilvika sem talin eru upp í 7. gr. laganna eigi við. Verður samkvæmt framansögðu þá tekið til skoðunar hvort M hafi sýnt fram á tjón sitt, ágalla vöru í skilningi 5. gr. laganna og orsakatengsl milli ágalla og tjóns og hvort, teljist framangreint sannað, hún hafi verið meðvöld að tjóni sínu.

Af gögnum málsins er ljóst og raunar óumdeilt að M varð fyrir líkamstjóni þegar hún féll fyrir utan verslun X hinn 2. febrúar 2021. Hvað varðar hugsanlegt misræmi í frásögn M af atvikum er afstaða nefndarinnar sú að hún hafi verið stöðug í frásögn sinni. Þannig er atvikum lýst svo í lögregluskýrslu að hún hafi verið að ganga úr versluninni „þegar burðarpokinn sem hún hélt á rifnaði, við þetta hrasaði hún um gangstéttina og náði að bera fyrir sig hendurnar.“ Verður þessi frásögn ekki talið í ósamræmi við mun ítarlegri frásögn sem höfð er eftir M í bráðamóttökuskra dags. 2. febrúar 2021 og fyrirbyggjandi yfirlýsingar vitna. Verður því að telja nægilega sýnt fram á að M hafi hrasað við eftir að umræddur burðarpoki gaf sig og matvara féll úr honum og að því sé sýnt fram á orsakatengsl milli þess að pokinn gaf sig og tjóns M. Það hvílir hins vegar jafnframt á M að sýna fram á að þessa atburðarás sé að rekja til ágalla á pokanum í skilningi 5. gr. laga um skaðsemisábyrgð, en þar segir m.a. að vara teljist haldin ágalla þegar hún er ekki svo örugg sem með réttu megi vænta eftir öllum aðstæðum, þ.á.m. þeirri notkun sem með sanngirni megi gera ráð fyrir. Þrátt fyrir að fyrirbyggjandi vigtunarvottorðs um þyngd þess varnings sem M keypti umrætt sinn hafi verið einhliða aflað verður ekki annað séð en að það sé ítarlegt og í samræmi við kvittun sem X lagði fram um viðskiptin. Hefur því þar af leiðandi ekki verið hnekk

að samanlögð þyngd þeirra vara sem deildust milli tveggja innkaupapoka hafi verið um 14 kg. Fyrir liggur að burðargeta umræddra poka var 10 kíló, og virðist V byggja á því M hafi sett meira en 10 kíló í annan þeirra. Ekki er hægt að sýna fram á með óyggjandi hætti að svo hafi ekki verið. Með hliðsjón af því að svo ójöfn þyngdardreifing virðist ólíkleg, svo og þeirri yfirlýsingu vitnisins Z sem kom að slysinu og aðstoðaði með vörurnar og pokana að pokarnir hafi ekki verið ofhlaðnir, verður þó að telja meiri líkur en minni á að umræddur poki hafi verið haldinn ágalla í þeim skilningi að hann hafi ekki hentað til þeirrar notkunar sem með sanngirni megi vænta. Er þá jafnframt litið til þess að X virðist hafa ákveðið að skipta út umræddum pokum, eftir að þeir höfðu aðeins verið í notkun í um fjóra mánuði, fyrir aðra poka með meiri burðargetu. Samkvæmt framansögðu verður að telja að sýnt sé fram á tjón, ágalla vöru og orsakatengsl milli ágalla og tjóns, sbr. 2. mgr. 6. gr. laga um skaðsemisábyrgð. Er bótaskylda úr skaðsemisábyrgðartryggingu X hjá V þar af leiðandi til staðar. Þar sem það er mat nefndarinnar að umræddur poki hafi ekki verið ofhlaðinn, né er sýnt fram á gáleysi M að öðru leyti, er þá ekki talið tilefni til að lækka bætur til hennar á grundvelli þess að hún hafi verið meðvöld að tjóni sínu, sbr. 9. gr. laga um skaðsemisábyrgð.

Að fenginni þessari niðurstöðu er ekki nauðsynlegt að fjalla frekar um mögulega bótaskyldu úr ábyrgðartryggingu X.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr skaðsemisábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 6. september 2022.

Póra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir